

Załącznik do uchwały NR LII /368/ 2023
Rady Gminy Krościenko Wyżne
z dnia 29 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE
NA LATA 2024-2030**



SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. ADRESACI PROGRAMU	13
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	14
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	16
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	16
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	25
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	29
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	31
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	31
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	36
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	39
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	41
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	42
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	44
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	46
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	46
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	47
IV. REALIZACJA PROGRAMU	55
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	55
2. MONITORING I EWALUACJA.....	55
3. FINANSOWANIE	56
SPIS TABEL I WYKRESÓW	57

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.). Artykuł 2. tejże ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy domowej**. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej

bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w art. 3 ust. 1 ustawy o przemocy domowej, wskazanych jak wyżej.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie

formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, a następnie dokument ten jest przekazywany do powołanej przez zespół interdyscyplinarny grupy diagnostyczno-pomocowej.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2022 r. liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że doznały przemocy, wyniosła ogółem 71 631, z czego 51 935 stanowiły kobiety, 10 982 osoby małoletnie, zaś 8 714 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61 645 formularzy „Niebieska Karta – A”. Szczegółowe dane za rok 2022 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2022

liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” – A” (ogółem), w tym:	61 645
liczba formularzy wszczynających procedurę	52 569

liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	9 076
ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą	71 631
w tym liczba kobiet	51 935
w tym liczba mężczyzn	8 714
w tym liczba ofiar małoletnich	10 982
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową	62 244
w tym liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 497
w tym liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	55 426
w tym liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	321
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, będących pod wpływem alkoholu	31 807
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 872
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	29 901
w tym podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	34
liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza)	566

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzynie/201373,Przemoc-w-rodzynie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, **w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.**

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez

osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających

przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadza nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przynosi aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową będzie **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

W związku ze zmianą terminologii, odnoszącą się do definicji przemocy domowej, zmianom uległy również inne wskazane przez ustawę akty prawne, m.in. ustawa z 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550), ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.), ustawa z 6.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375), ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz ustawa z 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie realizowany w latach 2024-2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 oraz kolejne, uchwalane

w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym przez Zespół Interdyscyplinarny przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych oraz doznających przemocy, jak również osób stosujących przemoc i jej świadków, to także:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
6. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027.

7. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2030 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

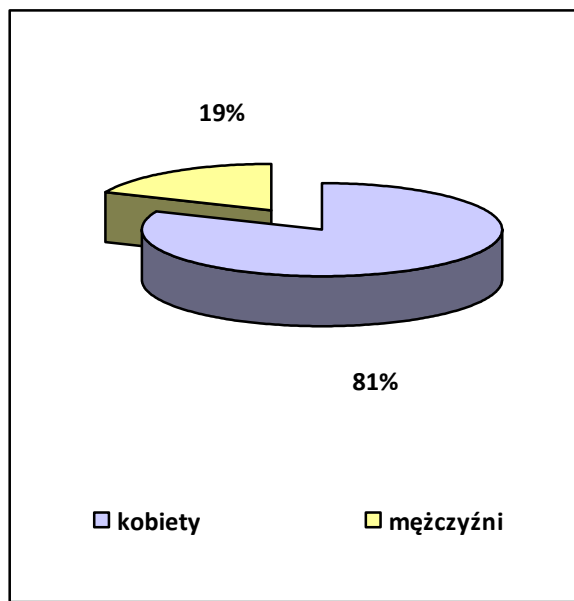
Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

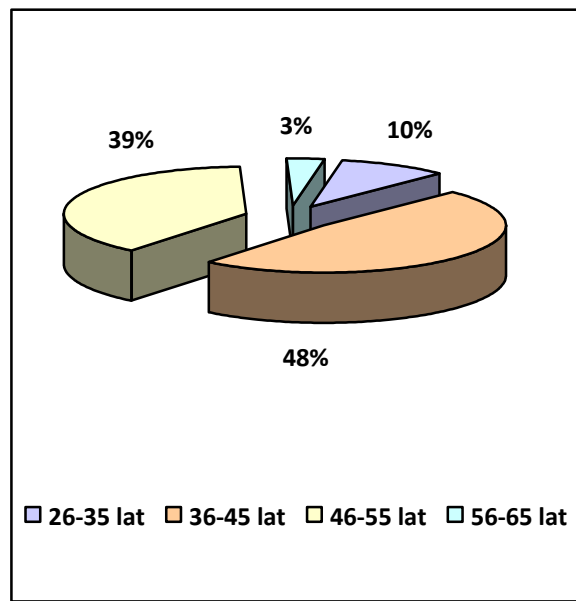
Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Krościenko Wyżne została oparta na analizie dostępnych danych z lat 2020-2022, tzw. źródeł zastanych oraz badań ankietowych przeprowadzonych w 2022 r. skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty i uczniów. Do analizy przedłożono 31 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 1 ankietę wypełnioną przez pedagoga z placówki systemu oświaty oraz 35 ankiet wypełnionych przez uczniów szkoły podstawowej z terenu gminy Krościenko Wyżne.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 81% stanowiły kobiety, a 19% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (48%) i 46-55 lat (39%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 26-35 lat (10%) oraz 56-65 lat (3%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci



Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (71%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 5 do 26 lat (29%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób

z wykształceniem wyższym (64,5%), kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (29%) i zasadniczym zawodowym (6,5%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 35 uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 40% uczestników, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 46% uczestników badania, 14% tej próby stanowili uczniowie w wieku 16 lat.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie krośnieńskim. Siedzibą władz gminy jest Krościenko Wyżne. W granicach gminy położone są dwa sołectwa: Krościenko Wyżne i Pustyny. Powierzchnia gminy wynosi 15,34 km², co stanowi 1,66% powierzchni powiatu, która jest jedną z dziesięciu powiatowych jednostek terytorialnych.

Gmina ma charakter rolniczy. Gospodarka rolna opiera się głównie na rolnictwie indywidualnym. Użytki rolne zajmują około 85% powierzchni gminy, a gleby zaliczane są na ogół do średnio dobrych i dobrych klas jakościowych. W produkcji rolniczej przeważa uprawa roślin okopowych, głównie ziemniaków oraz zbóż, a w produkcji zwierzęcej chów drobiu, bydła i trzody chlewnej.

Z końcem 2022 r. gmina liczyła ogółem 5 408 mieszkańców, w tym 2 690 kobiet, które stanowiły 49,74% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 352 osoby na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkańców ogółem	5 600	5 593	5 408
w tym kobiet	2 820	2 802	2 690

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 114	1 096	1 130
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 643	3 514	3 202
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	843	983	1 076

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W roku szkolnym 2022/2023 w gminie funkcjonowały: 1 żłobek, 1 klub dziecięcy, 3 placówki wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnej Biblioteki Publicznej w Krościenku Wyżnym wraz z filią w Pustynach, które zajmują się upowszechnianiem kultury, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w Przychodni Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej z filią w Pustynach oraz w 7 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej, w skład których wchodzi:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CORDIS”;
- NZOZ AGAMED”;
- „MEDMAR” – Centrum Medyczne;
- Centrum Medyczne „DĘBINA”;
- Gabinet Fizjoterapii;
- Indywidualna praktyka pielęgniarek;
- Usługi pielęgniarskie.

W gminie funkcjonuje 1 apteka.

W latach 2020-2022 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 2,99% i 2,50%, 3,00%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła: 6,7% i 5,5%, 7,8% (bez miasta Krosna).

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Krościenko Wyżne. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2020-2022 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej

mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres
1.	Urząd Gminy	ul. Południowa 9, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Punkt Konsultacyjno-Informacyjny	
6.	Punkt Porad Psychologicznych	
7.	Punkt Porad Prawnych	

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy domowej w gminie Krościenko Wyżne w latach 2020-2022.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2020-2022

rodzaj	wartość w zł		
	2020	2021	2022
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	92 954,32	100 627,49	126 940,97

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W latach 2020-2022 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Krościenko Wyżne rosła (z 92 954,32 zł w 2019 r. do 126 940,97 zł w 2022 r.).

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	68 082,67	86 154,89	122 099,23

na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	700,00	700,00	4 496,57
na przeciwdziałanie przemocy domowej	4 103,70	6 892,20	9 365,50
razem	72 886,37	93 747,09	135 961,30

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej zwiększały się w trakcie rozpatrywanego okresu. Największe kwoty wydatkowano na walkę z alkoholizmem, a następnie na przeciwdziałanie przemocy domowej, mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni również **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2020-2022 członkowie Komisji, w skład której wchodziło 9 osób, przeprowadzili w sumie 38 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 19 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	13	18	7
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	9	4

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

W roku 2022 członkowie Komisji kontaktowali się z 8 osobami dotkniętymi przemocą domową.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie

konkursów, spektakli, wycieczek, bezalkoholowych imprez integracyjnych propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwikłanych w przemoc. Placówka odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W ramach działalności Punktu wsparcie w formie bezpłatnych konsultacji psychologicznych mogą otrzymać osoby doznające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje:

- udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu,
- informowanie pacjentów o sposobach leczenia,
- wspieranie motywacji do leczenia,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- prowadzenie osobistych i grupowych programów terapii.

Od 2011 roku na terenie gminy działa **Punkt Porad Psychologicznych** dla mieszkańców gminy Krościenko Wyżne, który świadczy pomoc osobom dorosłym, jak również dzieciom dotkniętym przemocą. Działalność Punktu jest jednym z filarów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – na obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorskiej służby sądowej, organizacji pozarządowych.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotami,

- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury "Niebieskie Karty",
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 („W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania”), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a („W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania”),
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który mówi, że:

Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.
– podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	18	15	14
liczba spotkań ZI w ciągu roku	5	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	247	151	102
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	40	11	11
w tym sporządzonych przez Policję	34	9	8
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	5	1	3
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	30	10	12
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	14	5	19
liczba spraw sądowych	7	1	1
liczba spraw przekazanych do prokuratury	6	6	3

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Krościenko Wyżne.

W 2022 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Krościenko Wyżne liczył 14 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 102 spotkania grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem

11 procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin z gminy. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy z osobami stosującymi przemoc motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką psychologiczną. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy broszury, poradniki oraz plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy.

W latach 2020-2022 ZI złożył odpowiednio 6, 6 i 3 zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko osobom stosującym przemoc oraz odpowiednio 7, 1 i 1 wniosków o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie do Sądu Rejonowego w Krośnie III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** w Krościenku Wyżnym, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przewyżnianiu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno doznające przemocy, jak i osoby ją stosujące.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinach, w których zaistniała przemoc domowa oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2022 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych, a także 5 innych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2020-2022, wahała się w rozpatrywanym okresie. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2020-2022

liczba beneficjentów	2020	2021	2022
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	143	111	152
liczba rodzin	128	138	88

liczba osób w rodzinach	285	281	166
-------------------------	-----	-----	-----

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2020-2022 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, wynosiła odpowiednio: 18, 19 i 10 rodzin. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2020 r. było to 6 rodzin, w 2021 r. 1 rodzina i w 2022 r, było to 9 rodzin. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc domowa	alkoholizm lub narkomania	przemoc domowa	alkoholizm lub narkomania
2020	6	18	19	18
2021	1	19	7	19
2022	9	10	22	23

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych GOPS w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy. Działania pracownika socjalnego w obszarze pomocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób doznających przemocy domowej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia,

Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży w gminie są szkoła podstawowa oraz oddziały przedszkolne. W ramach zajęć opiekuńczych w szkole organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Szkoła zapewnia także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, terapię pedagogiczną oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Wśród uczniów prowadzono działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, kluby sportowe oraz parafie.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej, rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

Mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne mają zapewnioną opiekę w Przychodni Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej z filią w Pustynach oraz w 7 różnych Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej na terenie gminy Krościenko Wyżne. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doznania przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doznającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Bieszczadzka 1, 38-400 Krosno
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Parkowa 2, 38-400 Krosno
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Legionów 8, 38-400 Krosno
4.	Komenda Miejska Policji	ul. Lwowska 28, 38-400 Krosno
5.	Sąd Rejonowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12, 38-400 Krosno
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich	
7.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Bieszczadzka 5, 38-400 Krosno
8.	Prokuratura Rejonowa	ul. Czajkowskiego 51, 38-400 Krosno
9.	Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Korczyńska 57, 38-400 Krosno
10.	Poradnia Odwykowa	ul. Korczyńska 57, 38-400 Krosno
11.	Punkt Pomocy dla osób Pokrzywdzonych Przestępstwem	ul. Czajkowskiego 17, 38-400 Krosno

Dane: opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje Komenda Miejska Policji w Krośnie. W 2022 r. na terenie gminy stwierdzono ogółem 35 przestępstw. Wśród nich dominowały przestępstwa przeciwko mieniu – 22 przypadki, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 6 przypadków, przeciwko rodzinie i opiece 4 przypadki. Odnotowano poza tym po 1 przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko wolności, a także z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,

- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywać osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Miejską Policji w Krośnie odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2022 r. na terenie gminy Krościenko Wyżne sporządzono 8 formularzy „Niebieskie Karty”. Wśród osób doznających przemocy domowej zdecydowanie przeważały kobiety, a wśród stosujących przemoc – mężczyźni, w zdecydowanej większości pozostający pod wpływem alkoholu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc domowa nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Osoba stosująca przemoc może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Krościenko Wyżne rozstrzyga **Sąd Rejonowy** w Krośnie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego** w Krośnie. Z nadesłanej informacji wynika, iż w roku 2022 prowadzono 12 spraw, w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej. Nadzorem kuratora sądowego objęto 16 osób małoletnich. Prowadzono 8 spraw, w których ograniczona została władza rodzicielska, a nadzorem kuratora sądowego objęto 10 osób małoletnich. Nadzorem kuratora objęto 4 nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, oraz 17 nieletnich, którzy prezentowali przejawy demoralizacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w sprawach bieżących. W roku 2022 na ogólną liczbę 27 osób, które korzystały w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie

w Krośnie z konsultacji dla osób stosujących przemoc, 1 osoba była mieszkańcem gminy Krościenko Wyżne.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** w Krośnie. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia objęła wsparciem 185 dzieci z terenu gminy Krościenko Wyżne.

Powody udzielanej pomocy, to określenie: przyczyn zaburzeń i trudności rozwojowych, dojrzałości szkolnej, przyczyn trudności w uczeniu się, przyczyn trudności w sferze emocjonalno-społecznej oraz udzielenie wsparcia w wyborze dalszej ścieżki kształcenia i wspieranie rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży.

Formy udzielanej pomocy:

- wydano orzeczenia o potrzebie: indywidualnego nauczania – 1; kształcenia specjalnego – 8;
- wydano opinie o: potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 4; dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na zaburzenia i odchylenia rozwojowe – 2; dostosowaniu wymagań ze względu na specyficzne trudności w uczeniu się – 3; pomocy psychologiczno-pedagogicznej – 1. Wydano informacje o wynikach diagnozy – 1; udzielono porad i konsultacji po badaniach diagnostycznych – 99; objęto pomocą bezpośrednią uczniów w formie terapii psychologicznej – 1; przeprowadzono tematyczne zajęcia psychoedukacyjne i profilaktyczne (5 spotkań warsztatowych, 85 uczestników).

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 13. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym	13 431 53 00
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	
3.	Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy	
4.	Komenda Miejska Policji w Krośnie	47 828 33 10
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie	13 437 57 32
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie	13 432 11 56
7.	Sąd Rejonowy w Krośnie	13 437 56 00
8.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	17 47 06 00
9.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	16 677 90 00
10.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	16 677 90 00
11.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
13.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
14.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
15.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
16.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
17.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
18.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
19.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
20.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym

względnie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowym.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) **przeciwdziałanie przemocy domowej;**
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (mażeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

Na terenie gminy Krościenko Wyżne w 2022 r. były 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Parafia pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym należy do dekanatu Krosno II, a Parafia pw. Niepokalanego Serca NMP w Pustynach do dekanatu Miejsce Piastowe. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2022 r.

dekanat	nazwa parafii	adres
Krosno II	Parafia pw. św. Marcina w Krościenku	ul. Brzozowska 1,

	Wyżnym	38-422 Krościenko Wyżne
Miejsce Piastowe	Parafia pw. Niepokalanego Serca NMP w Pustynach	ul. Kościelna 8, 38-422 Pustyny

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

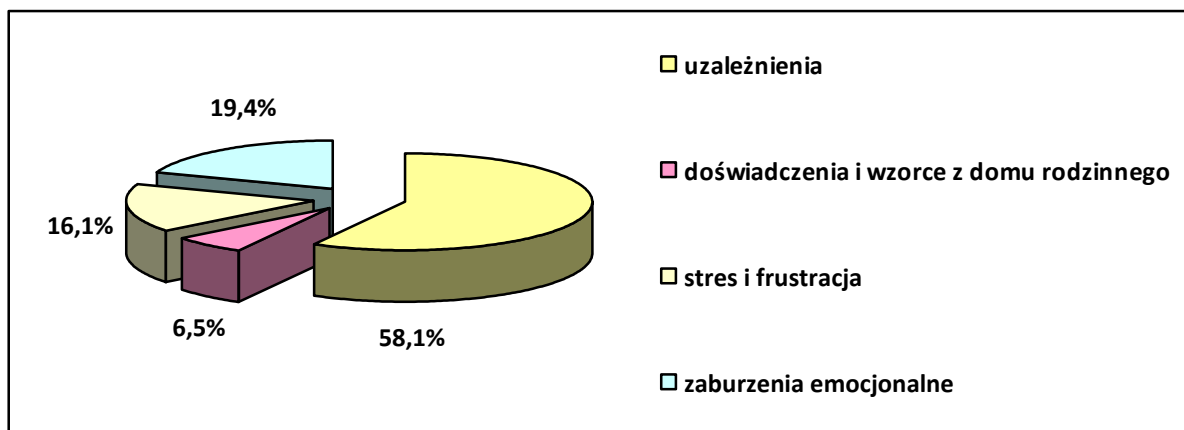
Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Metropolitalnej w Przemyślu (ul. ks. P. Skargi 6, 37-700 Przemyśl) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Kontakt z diecezjalnym duszpasterzem rodzin oraz diecezjalnym doradcą życia rodzinnego jest możliwe za pośrednictwem adresu e-mail: rodzina@przemyska.pl oraz pod numerem telefonu: 16 677 90 00. Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Krościenko Wyżne zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono 31 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności poproszono respondentów o wskazanie przyczyn stosowania przemocy. W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy są uzależnienia (58,1%), zaburzenia emocjonalne (19,4%), a także stres i frustracja (16,1%). W dalszej kolejności wymieniano doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (6,5%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

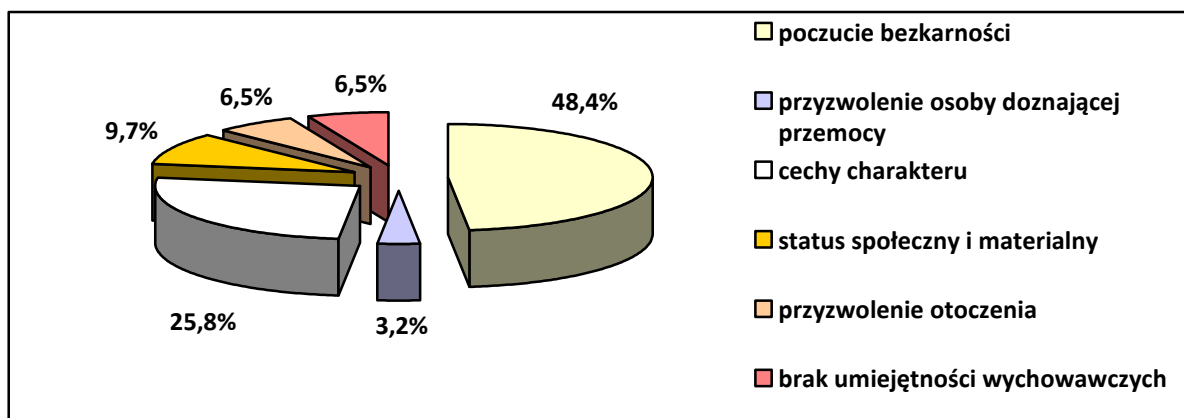
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jakiego Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

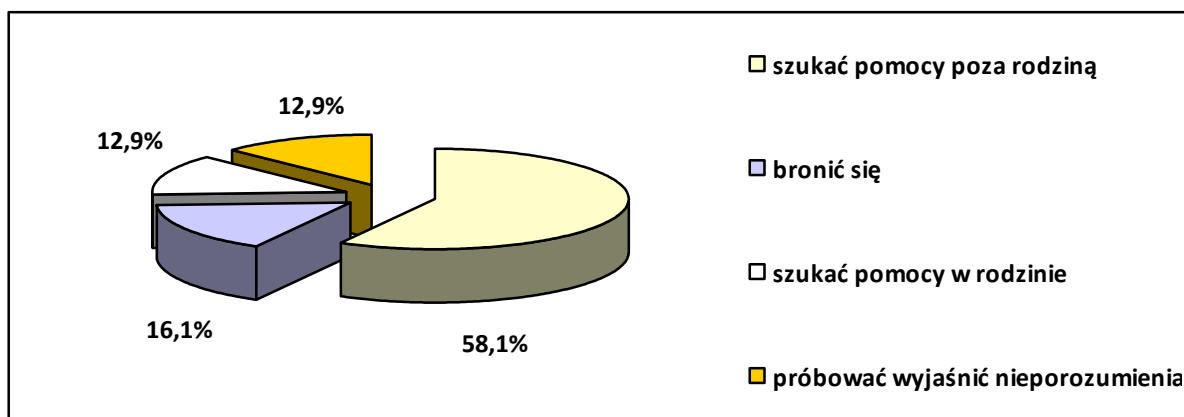


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc były: poczucie bezkarności (48,4%), cechy charakteru (25,8%), a także status społeczny i materialny (9,7%), przyzwolenie otoczenia oraz brak umiejętności wychowawczych (po 6,5%). Wymieniono również przyzwolenie osoby doznającej przemocy (3,2%).

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (58,1%) i bronić się (16,1%). Według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia lub szukać pomocy w rodzinie (po 12,9%). Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

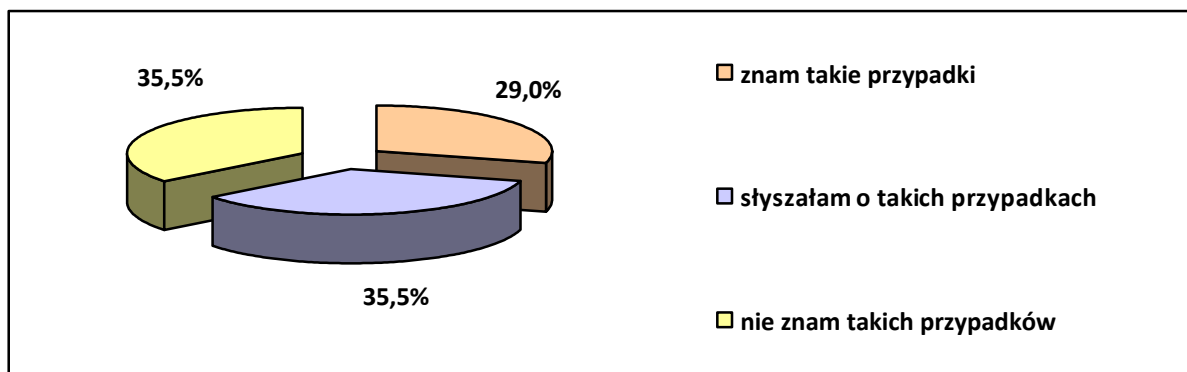
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. Ponad 64% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

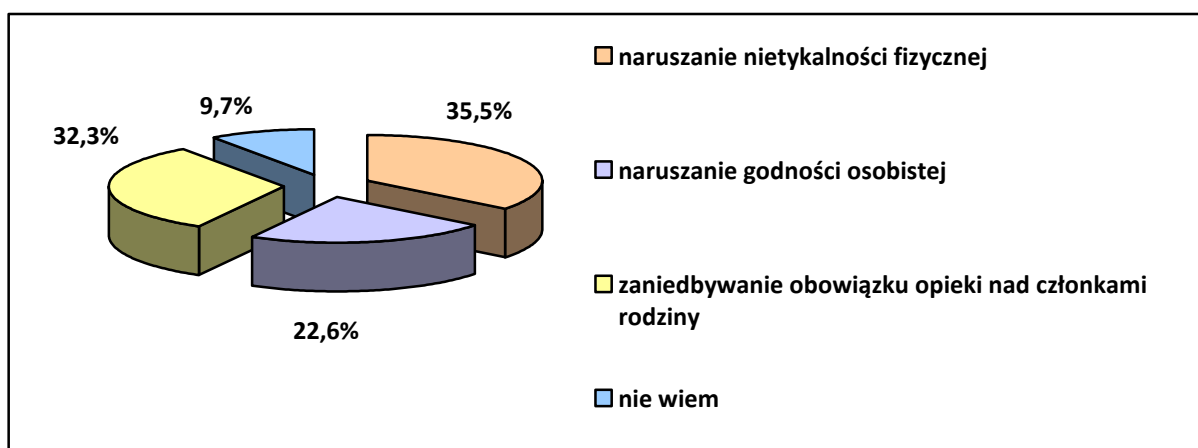
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia dotyczyła form stosowanej przemocy domowej. Respondenci wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej i godności osobistej, a także zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

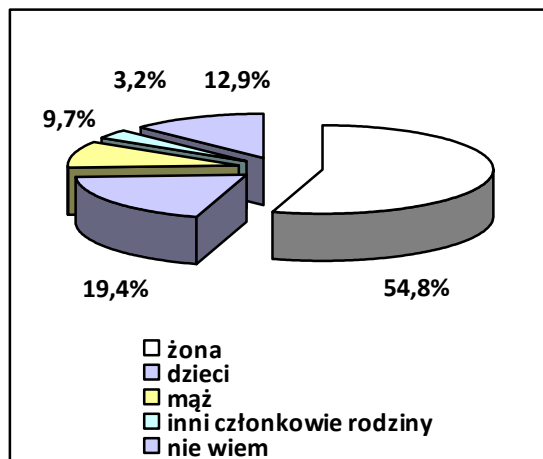


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

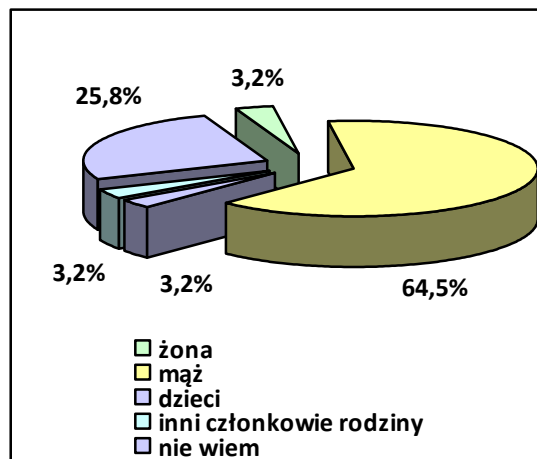
W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób stosujących przemoc i osób doznających przemocy. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy są najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie osób stosujących przemoc, to zdecydowana większość

badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej w gminie?



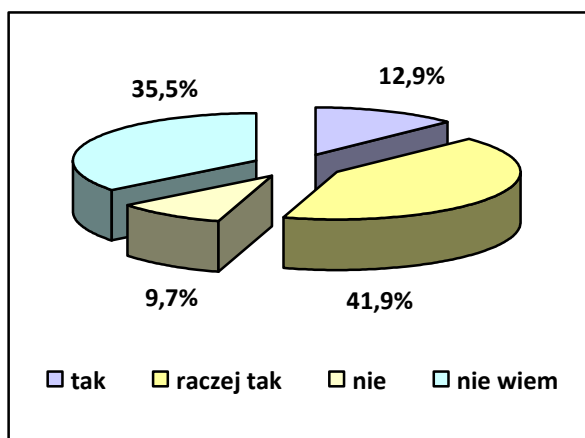
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową w gminie?



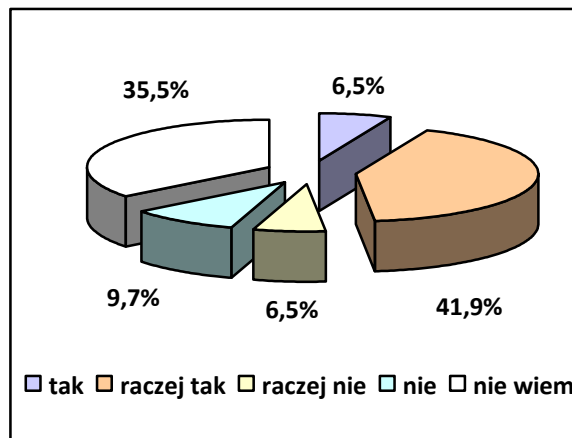
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?



Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?



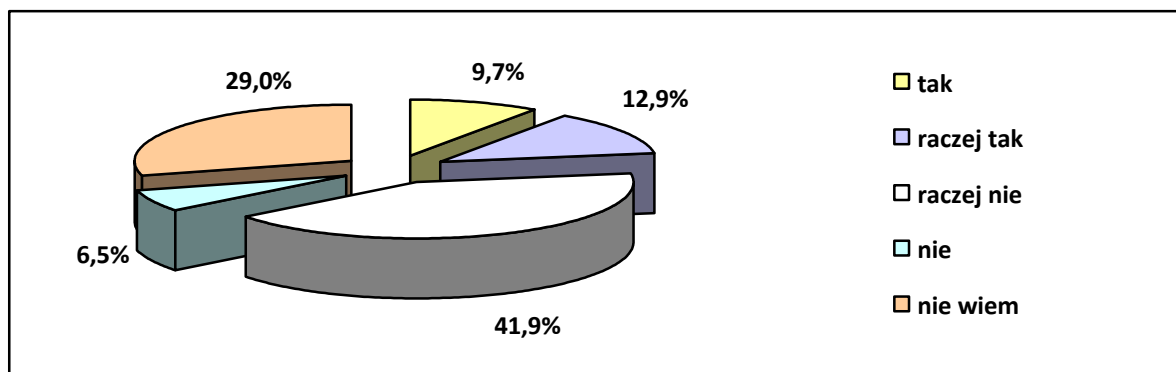
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 54,8% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest wystarczająca. Przeciwnego zdania było 9,7% badanych, a 35,5% respondentów nie było w stanie tej oferty ocenić. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc 56,5% respondentów uznało te działania za wystarczające.

Odmienną opinię wyraziło 16,2% badanych. Jednocześnie 35,5% ankietowanych miało trudności z jednoznaczną oceną tych działań.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako istotny problem społeczny w gminie. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

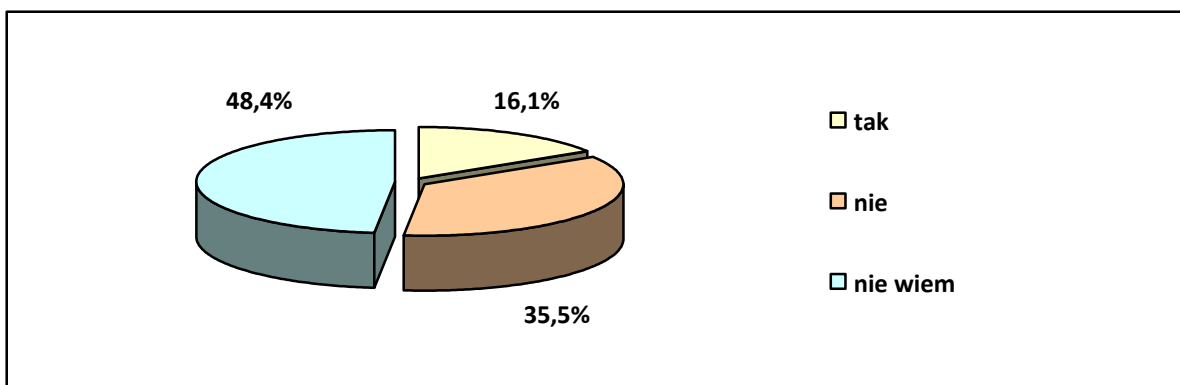


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 22,6% ankietowanych przemoc domowa jest lub raczej jest istotnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 48,4% respondentów wyraziło zdanie przeciwne. Jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 29% badanych.

Uczestnicy badania mieli trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

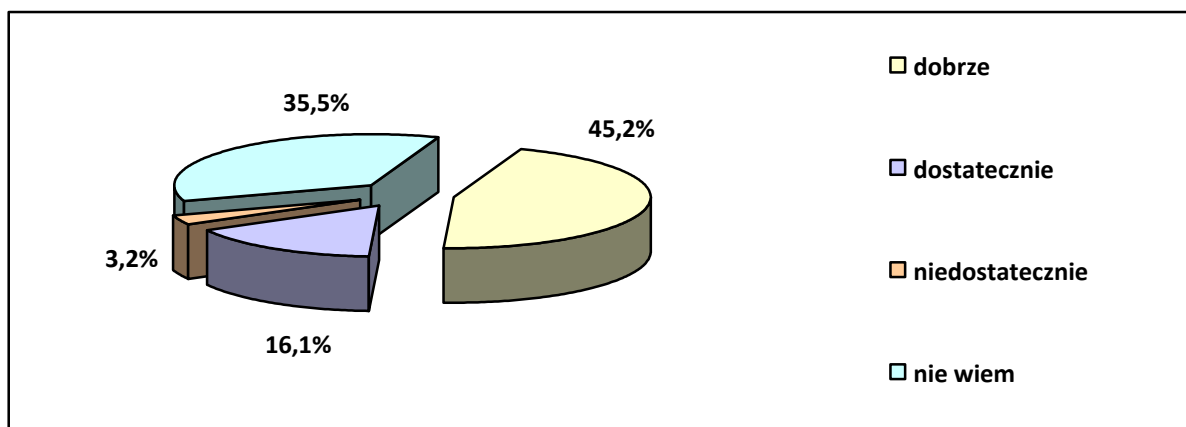


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (48,4%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Jednocześnie zdaniem 35,5% badanych ryzyko nasilenia się przemocy domowej nie istnieje, a 16,1% ankietowanych było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy domowej. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

61,3% badanych oceniło te działania pozytywnie, według 45,2% ankietowanych są one dobre, a kolejne 16,1% pytanych przyznało, że są one dostateczne. Zaledwie 3,2% uczestników badania oceniło te działania negatywnie. Wysoki odsetek (35,5%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych i policję, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce. Podkreślano także konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych, zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy i uwrażliwianie mieszkańców na wczesne reagowanie na przejawy przemocy i agresji.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie jedną ankietę wypełnioną w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym.

Zasoby i oferta szkolna

Placówka zatrudnia pedagoga, psychologa i logopedę, nie zapewnia natomiast opieki pielęgniarskiej ani wsparcia doradcy zawodowego. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego. Szkoła daje możliwość korzystania z Internetu. Placówka prowadzi dożywianie uczniów. W szkole utworzono klasy integracyjne. Placówka organizuje nauczanie indywidualne oraz zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Oferuje też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiety informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 15. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	2
sięganie po alkohol	-
sięganie po narkotyki	-
niszczenie mienia szkolnego	2
kradzieże na terenie szkoły	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	-
udział w grupach negatywnych	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	-
autoagresja	1
ucieczki z domu	-
przestępczość ujawniona	-
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 16. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj zjawiska	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3
zaniedbanie	-
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	-
przemoc domowa	-
wykorzystywanie seksualne dzieci	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono po 2 przypadki palenia papierosów, niszczenia mienia szkolnego oraz 1 przypadek autoagresji. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 3 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Przedstawiciele ankietowanej placówki w ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. nie nastąpił także wzrost liczby przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich.

Szkoła zapewnia uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, które polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie gorącego posiłku – obiadu. Jest to świadczenie niepieniężne, refundowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz od roku 2019 „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na pomoc w postaci stypendiów socjalnych.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy, jaką oferuje szkoła, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą także korzystać z indywidualnych porad i konsultacji pedagoga i psychologa szkolnego oraz wsparcia dyrektora i wychowawców. Uczniowie uczestniczą także w zajęciach w świetlicy szkolnej oraz programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Współpraca placówki oświatowej z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest zdaniem przedstawicieli szkoły zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówka najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodek Zdrowia, Związek Harcerstwa Polskiego, parafie.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 35 uczniów szkoły podstawowej, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 40% uczestników, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 46% uczestników badania, a 14% tej próby stanowili uczniowie w wieku 16 lat. W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Rodzaje zachowań przemocowych wg młodzieży szkolnej

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	17	48,6%
uderzanie	31	88,6%
kopanie	32	91,4%
duszenie	29	82,9%
szarpanie	22	62,8%
przypalanie ciała	27	77,1%
policzkowanie	27	77,1%
szantaż	23	65,7%
ośmieszanie	27	77,1%
grożenie	30	85,7%
nadmierna krytyka	22	62,8%
szkalowanie w Internecie	22	62,8%
nękanie sms-ami	22	62,8%

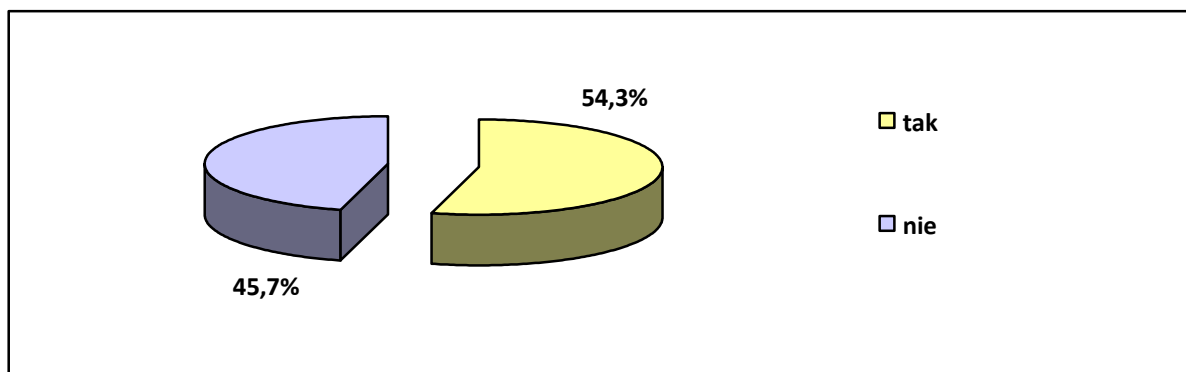
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: kopanie (91,4%), uderzania (88,6%) oraz grożenie (85,7%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (54,3%) uczniów

odpowiedziała na to pytanie twierdząco, zaś 45,7% respondentów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Zjawisko przemocy w domu rodzinnym potwierdziło sześciu uczestników badania. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

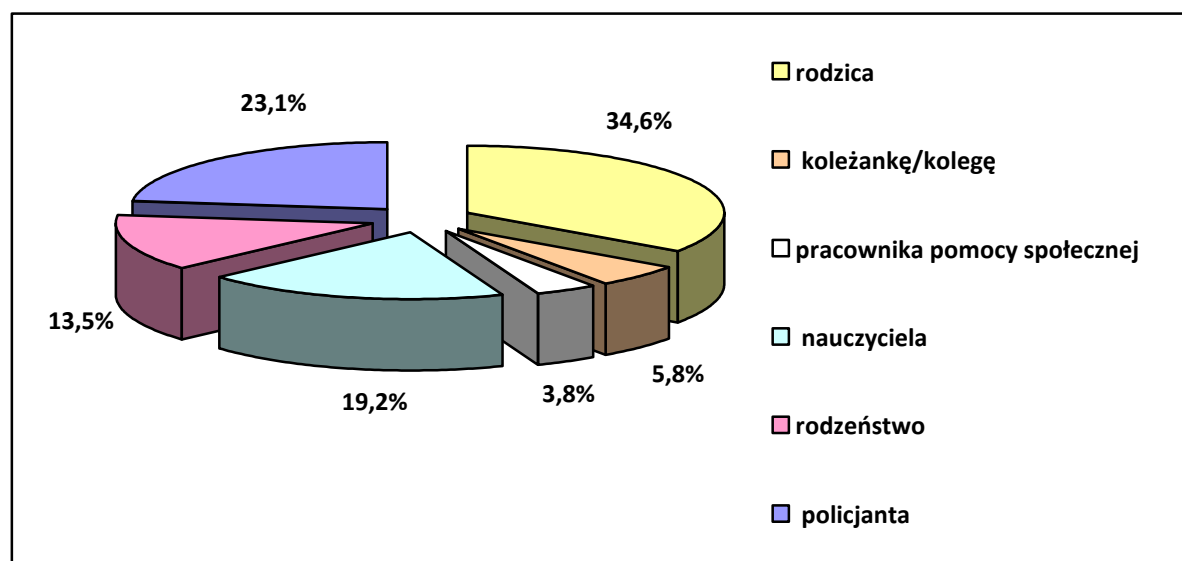


Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy domowej w rodzinach swoich znajomych. 48% badanych nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 52% ankietowanych stwierdziło, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy należy kogoś o tym poinformować?”, 82% respondentów odpowiedziało twierdząco. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy lub była/był świadkiem przemocy?



Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, policjantem oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono rodzeństwo, koleżankę i kolegę oraz pracownika pomocy społecznej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy?”, 53% respondentów odpowiedziało twierdząco. Jednocześnie 47% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy. Większość (82%) potwierdziła udział w zajęciach, jednocześnie 18% respondentów twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej (57%) badanych zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Jednocześnie 37% uczniów wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 6% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w miejscu zamieszkania.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.), dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doznającymi przemocy zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej na terenie gminy inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> niedysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży małe zainteresowanie podmiotów przeciwdziałających przemocy domowej programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację osób stosujących przemoc wypalenie zawodowe części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej, wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, przeżywaniem silnych emocji w kontakcie z problemem przemocy brak zaangażowania rodziców w życie dzieci
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin niewzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego oraz rodzin dysfunkcyjnych wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc domową nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy domowej brak wzorców w rodzinie pierwotnej wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia psychologicznego niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń wymiany informacji oraz podejmowania działań

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • brak specjalistów od terapii rodzin • alkoholizm i inne uzależnienia • długi czas oczekiwania na diagnostykę • brak ośrodków zajmujących się uzależnieniami wśród dzieci • brak opieki stomatologicznej w szkołach
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niewzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • wzrastające koszty leczenia, środków farmakologicznych i usług rehabilitacyjnych • łatwa dostępność do używek • brak odpowiednich przepisów pozwalających na izolację rodziny od osoby uzależnionej od alkoholu

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nadmierna biurokracja • niekorzystne postrzeganie kadry urzędniczej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość wypalenia zawodowego • rozbudowany system pomocowy skutkujący rezygnacją z aktywności zawodowej

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb | |
|---|--|

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2030. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- trudności z uzyskaniem pomocy psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży,
- brak współpracy rodzin w zakresie przewycięzania kryzysów,
- ograniczone zasoby finansowe na realizację Programu,
- brak zainteresowania mieszkańców udziałem w szkoleniach, warsztatach dotyczących problemu przemocy,
- niechęć osób stosujących przemoc do korzystania z oferty PCPR.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- pomoc dla rodzin dotkniętych przemocą,
- możliwość skorzystania z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego,
- możliwość skorzystania z Punktu Psychologicznego,
- uwrażliwianie społeczności lokalnej na problem przemocy,
- obalanie stereotypów na temat przemocy,
- znaczny spadek procedur „Niebieskie Karty” w gminie,
- zwiększenie kompetencji kadr pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach.

Działania wynikające z zapisów programu, które dotarły do największej liczby mieszkańców gminy:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, program realizowany w szkole traktujący o niebezpieczeństwach związanych z uzależnieniami oraz promujący zdrowy styl życia ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania pasji i zainteresowań przez dzieci i młodzież,

- opracowanie Informatora GOPS, w którym jeden z rozdziałów poświęcony został przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży
- warsztaty profilaktyczne pn. „Zdrowo żyjemy – zdrowy styl życia promujemy” – profilaktyka agresji i przemocy w tym cyberprzemocy” dla dzieci i młodzieży z Publicznej Szkoły Podstawowej w Krościenku Wyżnym
- programy profilaktyczne „Przeciwdziałanie mowie nienawiści” dla uczniów PSP Krościenko Wyżne

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że pomimo napotkanych trudności większość założeń została wdrożona. Nie zaniechano żadnych działań i wykorzystano przy tym posiadane zasoby ludzkie i instytucjonalne.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy domowej na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2030. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2030, jest następujący:

Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie gminy Krościenko Wyżne poprzez podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Pomoc osobom i rodzinom doznającym przemocy lub zagrożonych przemocą domową.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2024-2030	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba grup diagnostyczno-pomocowych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin objętych wsparciem ZI/ grup diagnostyczno-pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2024-2030	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie

			działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, Policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2030	GOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin doświadczających przemocy.	2024-2030	GOPS, PK, PPP, GKRPA, ZI, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje	2024-2030	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie rodzin doświadczających

przemoc.			w formie pracy socjalnej	przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doznającym przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych albo programach psychologiczno-terapeutycznych	2024-2030	GKRPA, ZI, GOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych albo programach psychologiczno-terapeutycznych	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
Pomoc osobom stosującym przemoc w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań korekcyjno-edukacyjnych albo udziale w programach psychologiczno-	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

terapeutycznych				
-----------------	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy domowej.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej.	2024-2030	GOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, Policja, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom zagrożonym bądź doznającym przemocy
Prowadzenie pogadarek, prelekcji na temat przemocy domowej.	2024-2030	GKRPA, ZI, GOPS, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodziny, a w szczególności występowania przemocy domowej - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2030	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej - budowanie

				i umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2024-2030	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2024-2030	UG, RG, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyzwianie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2030	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki

i przeciwdziałania przemocy domowej.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2024-2030 wg zaplanowanych harmonogramów rocznych	UG, GOPS, GKRPA, ZI PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2024-2030 wg zaplanowanych harmonogramów rocznych	UG, placówki oświatowe, GKRPA, ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach o charakterze profilaktycznym nakierowanych na kwestie przeciwdziałania	2024-2030	UG, GKRPA, GOPS, ZI, PPP, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

problemom uzależnień i przemocy domowej.				
--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2024-2030	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2024-2030	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

PPP – Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w Gminie Krościenko Wyżne. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie, Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt Gminy Krościenko Wyżne i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Krościenko Wyżne – Zastępcę Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób

będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych na podstawie materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2030 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów ostonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2022	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022.....	15
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022	15
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie.....	17
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2020-2022	17
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	17
Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	18
Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2020-2022	21
Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2020-2022	22
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022	23
Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową spoza gminy	25
Tabela 13. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	29
Tabela 14. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2022 r.	30
Tabela 15. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2021/2022	37
Tabela 16. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2021/2022	38
Tabela 17. Rodzaje zachowań przemocowych wg młodzieży szkolnej.....	39
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	14
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	14
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	31
Wykres 4. Jakimi Pani/Pana zdaniem czynnikami mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?	32
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	32
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	33
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	33
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej w gminie?	34
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową w gminie?	34
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?	34
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową w gminie są wystarczające?	34
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	35
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	35
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej?	36
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?	40
Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy lub była/był świadkiem przemocy?	40